

УДК 780.647.2-055.2(73)(045)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-2-23>**Ларуса ШЕМЕТ,***orcid.org/0000-0002-8568-336X**кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) laskash@ukr.net*

ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ДЖОАН КОКРАН СОММЕРС ДО ВЕРШИН АКАДЕМІЧНОГО АКОРДЕОННОГО ОЛІМПУ

Актуальність дослідження визначається унікальністю творчої особистості Дж. К. Соммерс, її впливу на розвиток академічних традицій акордеонного мистецтва США другої половини ХХ – перших десятиліть ХХІ ст., зокрема у сфері професійної освіти акордеоністів, сольного та колективного виконавства на акордеоні, діяльності національних та міжнародних організацій акордеоністів, а також відсутністю узагальнюючих праць з цієї проблематики у вітчизняному музикознавстві.

Метою статті є висвітлення творчого шляху Джоан Кокран Соммерс до вершин академічного акордеонного Олімпу.

Розглядаються соціокультурні чинники формування акордеонного професіоналізму Дж. К. Соммерс. Висвітлюються її успіхи як сольної виконавиці в контексті участі у змаганнях міжнародного рівня. Характеризуються здобутки мисткині у сфері акордеонної педагогіки. Відзначається унікальність розробленої нею програми фахової підготовки акордеоністів у закладі вищої освіти, високий рівень проведення аудиторних занять, семінарів та майстер-класів. Наголошується на пріоритетах Дж. К. Соммерс у виборі інструмента для професійної виконавської діяльності. Підтверджується ефективність сформованих професоркою базових принципів і методів опанування майстерністю сольної та ансамблевої гри на акордеонах різного типу. Аналізуються творчі досягнення Дж. К. Соммерс як організатора, керівника та диригента численних оркестрів та ансамблів акордеоністів (акордеонного оркестру та громадського ансамблю Університету Міссурі в Канзас-Сіті, акордеонного оркестру Міжнародної гільдії акордеоністів та викладачів, Всесвітнього акордеонного оркестру Міжнародної конфедерації акордеоністів), а також автора аранжувань зразків симфонічної, камерної, популярної та оригінальної акордеонної музики для колективів різного складу. Окреслюється жанрово-стильова палітра виконуваних ними музичних творів. Висвітлюється їх концертна, конкурсно-фестивальна та гастрольна активність. Приділяється увага виконанню Дж. К. Соммерс керівних функцій у міжнародних асоціаціях акордеоністів.

У висновках підкреслюється вагомість творчих досягнень Дж. К. Соммерс у педагогіці вищої школи, оркестровому та ансамблевому акордеонному виконавстві, громадській діяльності, завдяки чому вона набула широкого визнання на національному рівні та у світовому музичному просторі.

Ключові слова: Дж. К. Соммерс, академічне акордеонне мистецтво, педагогічна діяльність, музично-виконавська творчість, громадська діяльність.

Larysa SHEMET,*orcid.org/0000-0002-8568-336X**Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate professor at the Department of Folk Instruments
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) laskash@ukr.net*

THE CREATIVE PATH OF JOAN COCHRAN SOMMERS TO THE TOP OF THE ACADEMIC ACCORDION OLYMPUS

The relevance of the research is determined by the uniqueness of the creative personality of J. C. Sommers, its influence on the development of the academic traditions of the US accordion art of the second half of the 20th – the first decades of the 21st century, in particular in the field of professional education of accordionists, solo and collective performance on the accordion, and the activities of national and international organizations accordionists, and also the lack of generalizing works on this issue in domestic musicology.

The purpose of the article is to highlight the creative path of Joan Cochran Sommers to the heights of the academic accordion Olympus.

Socio-cultural factors of the formation of accordion professionalism J. C. Sommers are considered. Her successes as a solo performer in the context of participation in international level competitions are highlighted. The achievements of the artist in the field of accordion pedagogy are characterized. The uniqueness of the professional training program for

accordionists in a higher education institution developed by her, the high level of conducting classroom classes, seminars and master classes is noted. The priorities of J. C. Sommers in choosing an instrument for professional performing activities are emphasized. The effectiveness of the basic principles and methods of mastering mastery of solo and ensemble playing on accordions of various types, formed by the professor, is confirmed. The creative achievements of JK Sommers as an organizer, leader and conductor of numerous accordion orchestras and ensembles (the UMKC Accordion Orchestra and Community Ensemble, the ATG Accordion Orchestra, the SIA World Accordion Orchestra), as well as the author of arrangements of samples of symphonic, chamber, popular and original accordion music are analyzed, music for groups of different composition. The genre-style palette of the musical works performed by them is outlined. Their concert, competitive festival and touring activities are highlighted. Attention is paid to J. C. Sommers' performance of leadership functions in international associations of accordion players.

The conclusions emphasize the importance of creative achievements of J. C. Sommers in higher school pedagogy, orchestral and ensemble accordion performance, social activities, thanks to which the artist gained wide recognition at the national level and in the world music space.

Key words: *J. C. Sommers, academic accordion art, pedagogical activity, musical performing creativity, social activities.*

Постановка проблеми. Академічне акордеонне мистецтво США, попри відносну молодість у порівнянні з класичними інструментами, за понад століття свого існування досягло значних успіхів у розвитку концертного виконавства, формуванні системи спеціальної освіти акордеоністів, створенні репертуару. В переліку яскравих особистостей, що сприяли цьому, Джоан Кокран Соммерс посідає важливе місце. Плідна виконавська, педагогічна та громадська діяльність цієї мисткині – це ціла епоха в історії американської акордеонної школи. Її творчості присвячена низка публікацій в американській періодиці, статті у спеціальній літературі, монографічні дослідження. Проте в українському музикознавстві ці питання й досі залишаються поза увагою вчених.

Актуальність дослідження визначається вагомістю досягнень Дж. К. Соммерс, як виконавиці, педагога, організаторки, керівниці та диригентки численних оркестрів акордеоністів, громадської діячки у сфері американського та світового академічного акордеонного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання аналізу творчої особистості Дж. К. Соммерс та її багатогранної діяльності на мистецькій ниві постійно знаходяться в проблемному полі американської музично-теоретичної думки, стаючи предметом розгляду на сторінках монографій, наукових статей, різноманітних періодичних видань переважно в контексті дослідження історії акордеону в американській музичній культурі (М. Jacobson, 2015); основних векторів творчості акордеоністки (Grauman J., 2018; World's Best Accordionists, 2018); авторських есе Дж. К. Соммерс (J. C. Sommers).

Невирішені частини загальної проблеми. Незважаючи на значний науковий інтерес до феномену творчості цієї мисткині, поза увагою сучасних мистецтвознавців залишається чимало суттєвих питань, що потребують подальшого

дослідження. Насамперед це стосується унікальності її творчих здобутків у сфері академічного акордеонного мистецтва, зокрема оригінальності підходів до фахової підготовки акордеоністів у закладі вищої освіти, організації акордеонних оркестрів та ансамблів, створення для них різноманітного у жанрово-стильовому відношенні репертуару, активізації концертної діяльності колективів, зміцнення позицій американської акордеонної школи на міжнародному рівні.

Мета дослідження полягає у висвітленні творчого шляху Джоан Кокран Соммерс до вершин академічного акордеонного Олімпу.

Виклад основного матеріалу дослідження. В історії акордеонного мистецтва США значну роль у становленні та розвитку академічних традицій виконавства, викладання, формування концертного та навчального репертуару відіграло чимало яскравих особистостей, серед яких П. Дейро, Е. Галла-Ріні, В. Палмер, Б. Х'юз, Ч. Нунціо, К. Карроцца, Г. Дал, Г. Докторські, П. Соаве і, звичайно, Дж. К. Соммерс, що зробила успішну кар'єру у сфері педагогіки вищої школи, досягла значних висот у галузі колективного акордеонного виконавства, отримала широке визнання, обіймаючи керівні посади в асоціаціях акордеоністів національного та міжнародного рівнів.

У професійному спрямуванні та становленні акордеоністки значну роль відіграли соціокультурне середовище, в якому Джоан зростала, насолоджуючись грою в дитячих оркестрах акордеоністів, викладачі Акордеонного інституту Америки в Канзас-Сіті, де вона навчалась, а також видатні музиканти, на кшталт Е. Галла-Ріні, який тривалий період був головним екзаменатором щорічних іспитів цього освітнього закладу, даючи сольні концерти та проводячи зустрічі, консультації, семінари, майстер-класи для педагогів і студентів (Sommers, 2006). Він став для неї вчителем, другом та наставником на все життя. Граючи в акор-

деонному оркестрі Канзас-Сіті, Дж. К. Соммерс надихалась майстерно зробленими аранжуваннями маестро для оркестру. Під час цих численних сесій вона почала захоплюватися оркестровими партитурами, розуміючи різні якості тембру, зокрема і на акордеоні, познайомилася з творами багатьох композиторів. Вражаюча техніка лівої руки на готовій клавіатурі у відтворенні складних пасажів та використанні акордів страделла, методичні вправи з питань аплікатури, застосування регістрових перемикачів, які Е. Галла-Ріні давав під час семінарів, розкриваючи секрети власної виконавської майстерності, склали базову основу подальшої педагогічної діяльності акордеоністки.

Ще на початку своєї музичної кар'єри Джоан продемонструвала вагомі успіхи у сольному виконавстві, отримавши право першою серед американських жінок представляти США на престижному міжнародному конкурсі акордеоністів «Кубок світу» у 1955, 1956 рр. та здобувши третю премію у швейцарському м. Біль. Набутий досвід участі у змаганнях такого рівня, знайомство з творчістю представників різних національних шкіл, специфікою виконання ними різних у жанрово-стильовому відношенні перекладень та оригінальних творів для акордеону сприяли формуванню в молодій артистки сталого інтересу до цього інструменту, враховуючи світовий рівень мистецьких досягнень у галузі сольного та колективного виконавства, за влучним висловом Дж. Грауман «закріпили фундаментальну пристрасть до акордеону на все життя» (Grauman, 2018).

Попри значні виконавські успіхи головним вектором своєї професійної діяльності мисткиня обрала акордеонну педагогіку, де повною мірою творчо самореалізувалась як викладач фахових дисциплін, методист, адміністратор, організатор, керівник та диригент студентського оркестру акордеоністів у Консерваторії музики та танцю Університету Міссурі в Канзас-Сіті (УМКС).

Дуже плідним щодо нововведень для Дж. К. Соммерс виявився 1961 р. По-перше, цього року було запроваджено в освітній процес УМКС розроблену нею спеціальну програму навчання акордеоністів, що стала взірцем для багатьох закладів вищої музичної освіти у США і тривалий час вважалась однією з найбільш ґрунтовних методичних розробок у світовому масштабі. Програма передбачала викладання комплексу дисциплін, безпосередньо пов'язаних з акордеонним виконавством, серед яких пріоритетними вважались спеціальний акордеон, оркестр акордеоністів, акордеонна камерна музика, історія акордеону,

акордеонна література, специфіка аранжування для акордеону, оскільки важливою проблемою, з якою викладачка зіткнулася, намагаючись переконати своїх колег та адміністрацію вищого навчального закладу у легітимності акордеону, виявилась відсутність репертуару для цього інструменту (Jacobson, 2015: 82). Для музикантів, що спеціалізувалися в галузі музичної освіти або музичної терапії, але не були акордеоністами-виконавцями, викладався спеціальний курс, пов'язаний з акордеонними техніками. При цьому значна увага приділялась музично-теоретичним дисциплінам, а також оркестровій практиці та камерно-академічному виконавству. Педагог підкреслювала, що набуті в процесі вивчення цих предметів навички найбільшою мірою сприяють підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері професійної музичної діяльності.

Як виконавиця Джоан завжди використовувала тільки клавішний акордеон, але студентів навчала грі і на клавішних, і на кнопкових інструментах з різними системами вільного басу, розробку яких розпочали відомі у США компанії з виробництва акордеонів «Тітано» та «Джульетті». Вони пропонували як систему вільного басу, так і два ряди басових кнопок, розташованих відповідно традиційній системі «Страделла» (так звані «конвертерні» акордеони). Останні отримали широке розповсюдження серед американських класичних акордеоністів. Тісно співпрацюючи з цими фірмами в якості консультанта та цілком усвідомлюючи, що небагато американських викладачів та студентів, можливо, присвятять себе вивченню системи вільного басу не лише через складності інструменту, але також через консервативність американської акордеонної індустрії, Соммерс вважала за доцільне орієнтуватися на європейській досвід використання вільного басу з хроматичною системою, який надає акордеоністу безпрецедентні контрапунктичні можливості та доступ до складного класичного репертуару, зокрема будь-якого твору із стандартної клавірної літератури, без необхідності транскрипції, що сприяло б значному підвищенню авторитету американських виконавців на концертній естраді та у конкурсних змаганнях (Jacobson, 2015: 61). Ці ідеї вона активно впроваджувала у своїй педагогічній практиці.

Крім аудиторних занять, Дж. К. Соммерс постійно проводила семінари та майстер-класи, що були завжди ретельно підготовлені, методично обґрунтовані та репрезентовані на високому професійному рівні. Акордеоністка давала корисні поради щодо вибору інструментів для навчання,

рекомендації стосовно роботи над удосконаленням виконавської техніки, опрацювання різних у жанрово-стильовому відношенні творів, підготовки до концертних виступів. Теоретичні положення вона доповнювала ілюстративним матеріалом високої якості, який демонстрували у сольній та ансамблевій грі її вихованці.

Ефективність сформованих професоркою Дж. К. Соммерс базових принципів і методів опанування майстерністю гри на акордеонах різного типу соло та в ансамблі доведена численними перемогами студентів її класу на конкурсних змаганнях, організованих Асоціацією американських акордеоністів і Міжнародною гільдією акордеоністів та викладачів, а також рекомендацією найкращих виконавців до участі у міжнародному конкурсі акордеоністів «Кубок світу», який щороку проводився в різних країнах. Чимало професійних американських акордеоністів були її учнями та здобули освітні ступені в музичній консерваторії УМКС.

По-друге, Дж. К. Соммерс створила навчальний художній колектив – акордеонний оркестр, який під її керівництвом дав свій перший університетський сольний концерт навесні 1961 р. та півстоліття був яскравою візитівкою і гордістю вищого навчального закладу, приймав участь у численних конкурсах національного та міжнародного рівнів, де удостоювався найвищих нагород, багато гастролював, відвідавши низку європейських країн, зокрема Німеччину, Данію, Норвегію, Швецію, Швейцарію, Англію, Шотландію, Чехію, Угорщину, Австрію, Італію, побував з концертними турами в Австралії та Новій Зеландії. Протягом багатьох років Джоан аранжувала незліченну кількість зразків симфонічної, камерної, популярної, оригінальної акордеонної музики для цього колективу. Багато з цих аранжувань використовувалися очолюваним нею оркестром на конкурсах, що проводилися по всій території США, а також у багатьох турах її групи за кордоном. Колектив, беручи участь у конкурсах віртуозних акордеонних оркестрів, отримав більше перших премій, ніж будь-яка подібна американська група (Joan Cochran Sommers: Professor of the Accordion, 1999).

До 40-річчя акордеонного оркестру УМКС, окрім святкового концерту, який відбувся 29 квітня 2001 р., був випущений набір з шести компакт-дисків, до якого увійшли найкращі твори з його концертного репертуару: Прелюдія та fuga соль-мажор BWV 541 Й. С. Баха, увертюри до опер «Вільгельм Тель» та «Сорока-злодійка» Дж. Россіні, Іспанський танець № 1 М. де Фальї, Угорська

рапсодія № 2 Ф. Ліста, Танці К. Дебюссі, «Американець у Парижі», Концертна сюїта «Поргі та Бесс» Дж. Гершвіна, Танго-балет А. П'яццоллі, сюїти з мюзиклів «Вестсайдська історія» Л. Бернстайна та «Міс Сайгон» К.-М. Шенберга, Два румунські народні танці Б. Бартока, Балканські враження Г. Мора, Симфонічна сюїта (Allegro con brio) В. Якобі та ін. Це видання свідчить про велику кількість, різноманітність жанрово-стильової палітри, художньо-технічну складність виконуваних творів, оригінальність аранжувань та неповторність інтерпретацій.

З цього часу оркестр продовжував репетиції та виступи під назвою громадський акордеонний оркестр УМКС на чолі з незмінним керівником Дж. К. Соммерс. Традиційним стало залучення до участі в оркестрі не тільки студентів, а й випускників та спеціальних гостей, які супроводжували оркестр під час гастролей.

На додаток численних національних та міжнародних турів, колектив давав регулярні концерти в університеті, виступав в якості гостя на національних фестивалях та інших важливих заходах у Сполучених Штатах, зокрема на святкуванні 100-ї річниці музичної консерваторії УМКС та 60-ї річниці «Кубку світу» у Вашингтоні, округ Колумбія (2007), а також на щорічних фестивалях Американської асоціації акордеоністів, Міжнародної гільдії акордеоністів і викладачів, творчо співпрацюючи з симфонічним оркестром Канзас-Сіті та презентуючи оригінальні твори для акордеонного оркестру, оркестрові транскрипції, бродвейську музику, джаз, популярні композиції з кінофільмів, альбомів відомих сольних виконавців та музичних гуртів різного стильового спрямування.

Незважаючи на те, що 50-й ювілейний концерт у травні 2011 р. став останнім для акордеонного оркестру УМКС, залучивши багатьох випускників з усієї країни, щоб знову приєднатися до колективу та відсвяткувати цю історичну подію, Дж. К. Соммерс продовжувала організовувати та представляти акордеонні концерти різних жанрів, включаючи зведені оркестри, камерні ансамблі, що складались з колишніх учасників оркестру акордеоністів УМКС.

Так, після гала-концерту колективу і офіційного завершення університетської викладацької та адміністративної роботи професорки Дж. К. Соммерс у зв'язку з виходом на пенсію, менша група гравців продовжила творчу діяльність як громадський акордеонний ансамбль УМКС, даючи концерти в різних регіонах країни. Серед його постійних учасників – Дж. К. Соммерс, Р. Барроу, К. Фрідріх, М. Е. Ковоун, Р. Дейк, К. Берт, Ш. Кер-

ролл, Б. Дж. Саймон, Дж. Крістісон і С. Вагнер (The UMKC Accordion Ensemble Directed by Joan Cochran Sommers and Cory Pesaturo, 2023). Більшість з них є випускниками Університету Міссурі-Канзас-Сіті та колишніми членами відомого акордеонного оркестру. Вони заробляють на життя різними спеціальностями, але кожен з них залишається відданим популяризації акордеону та його різноманітного репертуару, включаючи транскрипції, оригінальні твори тощо, і часто долає велику відстань, щоб відвідати репетиції. Колектив виступав у Сан-Франциско, Канзас-Сіті, музеї «Світ акордеонів» у м. Суперіор штату Вісконсин, на нещодавньому святкуванні 80-річчя Американської асоціації акордеоністів у м. Александрія штату Вірджинія, брав участь у концертних заходах до Всесвітнього дня акордеона з трансляцією відеозаписів під час живих презентацій.

Яскравим прикладом також слугують щорічні фестивальні виступи акордеонного оркестру Міжнародної гільдії акордеоністів та викладачів під керівництвом Дж. К. Соммерс. До них залучаються музиканти з різних куточків США, а також Канади й інших країн. На концерті, присвяченому 80-річчю цієї організації, що відбувся 2022 р. у Вітгонському коледжі, який знаходиться у штаті Іллінойс, колектив у складі 80-ти акордеоністів представив цікаву програму з творів американських композиторів Е. Галла-Ріні та Р. Ч. Роджерса, фінського композитора Я. Сібеліуса, французького композитора Ж.-М. Жарра та ін. До участі у фестивальному акордеонному оркестрі були запрошені учасники різного віку та можливостей, серед яких були виконавці на клавішних та кнопкових, акустичних і цифрових акордеонах. В якості епізодичних ударних інструментів використовувались литаври, барабани тощо. Репертуар концерту 2023 р. включав музику з композицій «Найкраще від АВВА», «Скрипаль на даху», номер «Крістіна і Привид» з мюзиклу «Привид Опері» Е. Л. Веббера, «Лібертанго» А. П'яццолли, Увертюру до опери «Кармен» Ж. Бізе, «Імператорський марш» Дж. Вільямса з фільму «Зоряні війни», «Лезгінку» з балету «Гаяне» А. Хачатуряна.

Як блискуча, динамічна та вимоглива диригентка, Дж. К. Соммерс упродовж своєї професійної кар'єри мала достатній досвід роботи з різноманітними за складом акордеонними колективами, виступаючи у різних країнах світу, зокрема Гренландії, Новій Шотландії, Канаді, Японії, Тайвані, Філіппінах, Південній Кореї, неодноразово запрошувалась до участі в роботі журі міжнародних конкурсів, які проводились у США, Польщі, Франції, Нідерландах, Китаї, а також в

якості музичного керівника великих акордеонних фестивалів у Китаї, Польщі, Норвегії, Новій Зеландії, Австралії тощо.

Знаменною подією в її творчому житті стала реалізація пропозиції щодо заснування Всесвітнього акордеонного оркестру Міжнародної конфедерації акордеоністів, успішний дебютний виступ якого відбувся на «Кубку світу» 2007 р. під її безпосереднім музичним керівництвом (World's Best Accordionists, 2018: 201), після чого ЦРУ продовжило традицію об'єднання акордеоністів з усього світу в єдиному звучанні, що стало невід'ємною складовою концертних заходів цього конкурсу у США, Шотландії, Новій Зеландії, Хорватії, Канаді, Австрії, Литві, Китаї та Італії. У своїх виступах з цим колективом у різних країнах світу вона часто зверталась до творчості як класичних, так і сучасних американських композиторів. Причому, на «Кубку світу» 2018 р., що проходив у Литві, у виконанні Всесвітнього акордеонного оркестру прозвучали «Серенада» Л. Андерсона, «Спогади» Е. Дж. Соєра, сюїта з мюзиклу «Вестсайдська історія» Л. Бернстайна (World Accordion Orchestra X, 2018).

Про високий рівень професіоналізму очолюваних Дж. К. Соммерс колективів свідчать викладені у YouTube записи виконання акордеонним оркестром UMKC попури на теми Джорджа Гершвіна (1992), Малагеньї Е. Лекуони з адаптованим для MIDI-акордеону соло Б. Дж. Саймон (2012), концертних програм фестивальних виступів акордеонного ансамблю UMKC (2016, 2023) та ін.

Багато років Дж. К. Соммерс обіймала керівні посади в Міжнародній гільдії акордеоністів та викладачів і Міжнародній конфедерації акордеоністів, приймала активну участь у проведенні міжнародного конкурсу акордеоністів «Кубок світу». Вона отримала численні нагороди від цих музичних організацій, а також від Американської асоціації акордеоністів, Професійного братства жінок у сфері музики та ін., а 2014 р. була удостоєна звання «Почесний член Міжнародної конфедерації акордеоністів» (Jones, 2014).

Сьогодні мисткиня продовжує грати на акордеоні, тренувати солістів, судити на конкурсах, працювати в якості запрошеного диригента з різними оркестрами, робити аранжування для ансамблів та оркестрів акордеоністів, виступати з різними музичними колективами, зокрема з акордеонним ансамблем UMKC, відкриваючи можливості професійного зростання та творчої самореалізації для незліченної кількості музикантів з усього світу. Восени 2020 р. вона, як один з провідних викладачів США, провела серію майстер-класів

(Online Sunday master class, 2020), демонструючи заняття зі студентами різного рівня (початкового, середнього, просунутого). Цей курс можна було подивитися на сайті Міжнародної гільдії акордеоністів та викладачів. А навесні 2021 р. під час проведення заходів з нагоди святкування Всесвітнього дня акордеона почесна професорка УМКС блискуче виступила в дуеті зі С. Венглевські, який присвятив їй свій твір «Сюїта повнолуния», а також у складі тріо разом з Б. Дж. Саймон та Дж. Крістісон (World Accordion Day: Stas Venglevski, 2021).

Закладені Дж. К. Соммерс традиції викладання акордеону у вищій школі наслідують та творчо втілює випускниця її класу Е. Фінч – професорка Університету Міссурі в Канзас-Сіті та Університету в штаті Вайомінг. Серед відомих випускників також М. Е. Ковон – президент Міжнародної гільдії акордеоністів та викладачів, Дж. Крістісон – професійна акордеоністка, співачка, автор пісень та ін.

Висновки. Підсумовуючи, потрібно відзначити, що Дж. К. Соммерс є яскравою представницею академічного акордеонного мистецтва США другої половини ХХ – перших десятиліть ХХІ ст. Упродовж свого тривалого творчого життя, яке ще продовжується, вона завжди була спрямована на підкорення вершин Олімпу. Завдяки багатогранності таланту, креативному мисленню, високому професіоналізму, невичерпній творчій енергії, комунікативним та лідерським якостям мисткині досягла значних успіхів у педагогіці вищої школи, оркестровому та ансамблевому акордеонному виконавстві, громадській діяльності, набула широкого визнання як на національному рівні, так і у світовому музичному просторі.

Перспективи подальших досліджень. Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми, подальшого наукового вивчення потребують питання аналізу композиторської творчості Дж. К. Соммерс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Grauman J. Professor Joan Cochran Sommers – Consummate musician, educator, arranger and conductor. 2018. URL: https://www-ameraccord-com.translate.google.com/articles/JoanSommers.htm?_x_tr_sch=http&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc (Дата звернення: 12.09.2023).
2. Jacobson M. Squeeze This!: A Cultural History of the Accordion in America. USA : University of Illinois Press. 2015. 292 p.
3. Joan Cochran Sommers: Professor of the Accordion. 1999. URL: <http://www.accordions.com/jcsommers/> (Дата звернення: 16.09.2023).
4. Jones H. Joan Cochran Sommers received the «Honorary Member of the CIA» award – Austria. 21-Nov-2014 // Accordions Worldwide. URL: <http://www.accordions.com/news.aspx?d=21-Nov-2014&lang=ru&s=9629> (Дата звернення: 17.09.2023).
5. Online Sunday master class. 2020. URL: <https://www.accordionists.info/threads/online-sunday-master-class.6871/> (Дата звернення: 21.09.2023).
6. Sommers J. A Personal Reflection on Anthony Galla-Rini. 2006. URL: https://www.ksanti.net/free-reed/sommers_g (Дата звернення: 22.09.2023).
7. The UMKC Accordion Ensemble Directed by Joan Cochran Sommers and Cory Pesaturo. 2023. URL: <https://tickets.wheaton.edu/shows/the-umkc-accordion-ensemble-directed-by-joan-cochran-sommers-cory-pesaturo/> (Дата звернення: 27.09.2023).
8. World Accordion Day: Stas Venglevski. 2021. URL: https://www-perfectduluthday-com.translate.google.com/event/world-accordion-day-stas-venglevski/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc (Дата звернення: 11.09.2023).
9. World Accordion Orchestra X. 24-30 September 2018. URL: https://www.coupemondiale.org/2018/lt_worldorchestra.html
10. World's Best Accordionists. New York : A publication of Times Square Press and Stars Illustrated Magazine, 2018. 504 p.

REFERENCES

1. Grauman J. (2018). Professor Joan Cochran Sommers – Consummate musician, educator, arranger and conductor. URL: https://www-ameraccord-com.translate.google.com/articles/JoanSommers.htm?_x_tr_sch=http&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
2. Jacobson, M. (2015). Squeeze This!: A Cultural History of the Accordion in America. USA : University of Illinois Press. 292 p.
3. Joan Cochran Sommers: Professor of the Accordion (1999). URL: <http://www.accordions.com/jcsommers/>
4. Jones, H. (2014). Joan Cochran Sommers received the «Honorary Member of the CIA» award – Austria. 21-Nov // Accordions Worldwide. URL: <http://www.accordions.com/news.aspx?d=21-Nov-2014&lang=ru&s=9629>
5. Online Sunday master class (2020). Retrieved from: <https://www.accordionists.info/threads/online-sunday-master-class.6871/>

-
6. Sommers, J. (2006). A Personal Reflection on Anthony Galla-Rini. URL: https://www.ksanti.net/free-reed/sommers_g
 7. The UMKC Accordion Ensemble Directed by Joan Cochran Sommers and Cory Pesaturo (2023). URL: <https://tickets.wheaton.edu/shows/the-umkc-accordion-ensemble-directed-by-joan-cochran-sommers-cory-pesaturo/>
 8. World Accordion Day: Stas Venglevski (2021). URL: https://www-perfectduluthday-com.translate.goog/the-event/world-accordion-day-stas-venglevski/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
 9. World Accordion Orchestra X (2018). 24-30 September. Retrieved from: https://www.coupemondiale.org/2018/lt_worldorchestra.html
 10. World's Best Accordionists (2018). New York : A publication of Times Square Press and Stars Illustrated Magazine. 504 p.